

PRAKSISOVERSIGT · IT-RET

Praksisoversigt over MitID / NemID-misbrug og digital identitetstyveri

Strafferetlig kvalificering, strafudmåling og ofrets hæftelse ved misbrug af digital identitet

Version 2 Opdateret 24. jun. 2026 34 afgørelser · 2016-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Misbrug af MitID og NemID udgør en central og voksende del af dansk berigelseskriminalitet. Gerningsindholdet spænder fra uberettiget lånoptagelse i andres navn via databedrageri (straffeloven § 279 a) over dokumentfalsk med elektroniske dokumenter (§ 171) til selvstændigt identitetsmisbrug (§ 264 e). Parallelt hermed rejser misbruget civile spørgsmål om ofrets hæftelse over for sin bank efter betalingslovens § 100, hvor Finansielle Ankenævn har udviklet en konsekvent – men omstridt – praksis for vurderingen af "groft uforsvarlig adfærd" ved social engineering. Praksisoversigten gennemgår den strafferetlige kvalificering, strafudmålingsniveauerne og den civile ansvarfordeling, som den tegner sig i domspraksis og nævnsafgørelser.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Uberettiget lånoptagelse via en andens NemID/MitID kvalificeres som databedrageri efter straffeloven § 279 a – ikke som simpelt bedrageri efter § 279 – fordi den tabsforvoldende disposition (lånudbetaling) sker ved automatiseret databehandling.
- 02** Brug af en andens NemID/MitID til at underskrive en digital låneaftale kan samtidig udgøre dokumentfalsk efter straffeloven § 171, idet et elektronisk dokument forsynet med en digital signatur opfylder dokumentbegrebet i § 171, stk. 2.
- 03** Identitetsmisbrug efter straffeloven § 264 e straffes i sammenstød med bedrageri og databedrageri; bestemmelsen kræver ikke et berigelsesformål og rammer dermed tilfælde, der falder uden for formueforbrydelserne.
- 04** Strafudmålingen ved systematisk NemID/MitID-lånebedrageri afhænger især af det samlede beløb, antallet af forhold og gerningsperiodens længde: 24 forhold for over 400.000 kr. udmåles typisk til 1 års fængsel, mens beløb over 1 mio. kr. medfører fængsel i 2 år eller mere.
- 05** Overlader en person sit NemID/MitID til tredjemand mod betaling i bevidstheden om, at det bruges til lånoptagelse, dømmes vedkommende for medvirken til hvidvask (§ 290 a) – ikke for selve databedrageriet.

- 06 Ved 'muldyr'-sager (bankkonto stillet til rådighed) er forsætsvurderingen central: retten finder typisk acceptforsæt opfyldt, når kontohaveren ikke reagerer på advarsler eller umiddelbart hæver og videregiver indbetalte beløb.
- 07 Betalingslovens § 100 fordeler hæftelsen ved uautoriserede transaktioner i en trappestige: 375 kr. (stk. 3) ved simpel brug af sikkerhedsforanstaltning, op til 8.000 kr. (stk. 4, nr. 3) ved groft uforsvarlig adfærd, og ubegrænset (stk. 5) ved forsætlig videregivelse med indsigt i misbrugsrisiko.
- 08 Finansielle Ankenævn finder konsekvent med 3-2 flertal, at godkendelse af en MitID-handling med tekst om profilændring eller betaling – som kunden burde have læst – udgør 'groft uforsvarlig adfærd' efter betalingslovens § 100, stk. 4, nr. 3, med en selvrisko på 8.000 kr.
- 09 Mindretallet i Finansielle Ankenævn argumenterer lige så konsekvent for, at professionel og organiseret svindel ikke bør føre til, at forbrugeren kvalificeres som groft uforsvarlig – og at banken bærer systemrisikoen.
- 10 Udbyderen (banken) hæfter uanset kundens adfærd, hvis udbyderen ikke har krævet stærk kundeautentifikation, medmindre kunden har handlet svigagtigt, jf. betalingslovens § 100, stk. 7.
- 11 Betalingslovens § 100, stk. 8, fritager kunden helt for hæftelse, hvis tabet, tyveriet eller den uberettigede tilegnelse af sikkerhedsforanstaltningen ikke kunne opdages forud for misbruget.
- 12 Østre Landsret har i en fogsags sag nægtet at fremme tvangsfuldbyrdelse af et NemID-baseret lån, hvor låntageren var franarret sine NemID-oplysninger af en bedrager – den aftaleretlige forpligtelse beror på en konkret helhedsvurdering af hændelsesforløbet, jf. U.2019.1192H og U.2019.1197H.
- 13 Overførsler foretaget af kunden selv under social engineering (vishing) er autoriserede betalingstransaktioner, som falder uden for betalingslovens § 100 – kunden bærer det fulde tab.
- 14 Rigsadvokatmeddelelsen om freds- og ærekrænkelser fastsætter udgangspunktet for strafpåstand ved identitetsmisbrug til en bøde på 10.000 kr. i førstegangstilfælde med en enkelt overtrædelse.

Strafferetlig kvalificering: Bedrageri, databedrageri og dokumentfalsk

§ 1

Misbrug af MitID/NemID til uberettigede transaktioner berører flere bestemmelser i straffeloven, og den korrekte kvalificering afhænger af, hvordan den tabsforvoldende disposition sker.

Bedrageri (straffeloven § 279) forudsætter, at gerningsmanden retsstridigt fremkalder, bestyrker eller udnytter en vildfarelse hos en *person*, som herved bestemmes til en handling, der medfører et formuetab. Bestemmelsen finder anvendelse, hvor en menneskelig beslutningstager – fx en bankrådgiver ved skranken – narres til at godkende en transaktion.

Databedrageri (straffeloven § 279 a) finder derimod anvendelse, hvor den tabsforvoldende disposition sker via automatiseret elektronisk databehandling. Bestemmelsen rammer den, der retsstridigt ændrer, tilføjer eller

sletter oplysninger eller programmer til elektronisk databehandling eller i øvrigt søger at påvirke resultatet af en sådan databehandling. Når en gerningsmand logger ind med en andens NemID/MitID på en online låneportal og ansøger om et kviklån, der automatisk godkendes og udbetales, foreligger databedrageri – ikke simpelt bedrageri – fordi vildfarelsen opstår i et datasystem, ikke hos en person.

Sondringen er illustreret i [S-2360-16](#), hvor Østre Landsret domfældte for både bedrageri (§ 279) for de personlige kontaktsituationer og databedrageri (§ 279 a) for de elektroniske kreditanmodninger, med et samlet beløb på ca. 1,3 mio. kr.

Dokumentfalsk (straffeloven § 171) kan foreligge sideløbende, når gerningsmanden benytter en andens digitale signatur til at underskrive en låneaftale eller kontrakt. Bestemmelsens dokumentbegreb omfatter udtrykkeligt elektroniske dokumenter forsynet med en betegnelse af udstederen ([straffeloven § 171, stk. 2](#)). Et digitalt underskrevet lånedokument opfylder dette krav, og dokumentet er falsk efter stk. 3, fordi det ikke hidrører fra den angivne udsteder. I [AM2018.04.3002](#) domfældte Østre Landsret for forsøg på bedrageri og dokumentfalsk, da tiltalte signerede en digital låneansøgning med sit eget NemID og vedhæftede falske lønsedler.

Der straffes typisk i konkurrence, jf. [straffeloven § 89](#), når databedrageri og dokumentfalsk foreligger i den samme handling – fx NemID-signering af en elektronisk låneaftale med falske oplysninger.

LOV	Straffeloven § 89	Straffeloven § 171, stk. 2-3	Straffeloven § 279	Straffeloven § 279a
PRAKSIS	Landsretten · Dokumentfalsk og forsøg på bedrageri med falske lønsedler til låneansøgning – Stadfæstelse af 9 måneders fængsel 17.08.2018 Landsretten · Domfældelse for forsøg på bedrageri og dokumentfalsk i forbindelse med digital låneansøgning 30.04.2018 Landsretten · Fængsel i 2 år for omfattende bedrageri, databedrageri og dokumentfalsk for ca. 1,3 mio. kr. 15.08.2017			

§ 2 Identitetsmisbrug som selvstændigt gerningsindhold (§ 264 e)

Ved lov nr. 292 af 8. marts 2022 blev [straffeloven § 264 e](#) indført som et selvstændigt forbud mod identitetsmisbrug. Bestemmelsen kriminaliserer den, der uberettiget anvender oplysninger om en anden person – herunder CPR-nummer, navn og billede – til på utilbørlig vis at udgive sig for at være denne person (stk. 1, nr. 1). Der kræves *ikke* et berigelsesformål; bestemmelsen rammer dermed tilfælde, der falder uden for bedrageri og databedrageri.

Ifølge [Rigsadvokatmeddelelsen om freds- og ærekrænkelser](#) er udgangspunktet en bøde på 10.000 kr. i førstegangstilfælde med en enkelt overtrædelse. I gentagelsestilfælde fastsættes markant højere bødestraffe, og ved groft identitetsmisbrug kan der idømmes fængsel op til 6 måneder.

Rigsadvokatmeddelelsen fastslår, at der straffes i *sammenstød* med bl.a. § 171 (dokumentfalsk), § 279 (bedrageri) og § 279 a (databedrageri), når identitetsmisbruget er led i en berigelsesforbrydelse. I [S-1647-24](#) domfældte Vestre Landsret for bedrageri og identitetsmisbrug, hvor tiltalte fremsendte fotos af andres ID-kort til købere for at skabe troværdighed ved Facebook Marketplace-svindel. Landsretten præciserede kvalifikationen:

Da tiltalte ikke påvirkede eller ændrede de personlige oplysninger, som han sendte til Forurettede3 og Forurettede8, kan han ikke anses for at have manipuleret en anden persons fremtræden. Der er derfor ikke grundlag for at anvende bestemmelsen i straffelovens § 264 e, nr. 2.

Derimod fandtes tiltalte skyldig i nr. 1, da han utilbørligt udgav sig for at være i familie med den person, hvis personalekort han fremviste.

LOV

[Straffeloven § 264e, stk. 1](#)

PRAKSIS

Landsretten · Bedrageri og Identitetsmisbrug: Ubetinget fængsel for salg af ikke-eksisterende varer på Facebook Marketplace 04.12.2024

§ 3 Strafadmåling ved NemID/MitID-baseret lånebedrageri

Strafadmålingen ved NemID/MitID-baseret lånebedrageri afhænger af det samlede beløb, antallet af forhold, gerningsperiodens længde og tiltaltes personlige forhold. Straffelovrådets betænkning nr. 1581/2023 om strafudmåling (bind III) gennemgår praksis systematisk og identificerer følgende niveauer for databedrageri:

Beløbsramme	Antal forhold	Typisk straf	Eksempler
Ca. 400.000 kr.	24	1 års fængsel	NemID-misbrug af samlevers identitet
700.000 – 1,3 mio. kr.	Mange	1-2 års fængsel	Misbrug af stilling, systematisk over længere periode
Over 3 mio. kr.	Talrige	2-2,5 års fængsel	Kommunal leder, 713 tilfælde
Over 6 mio. kr.	79+	1 år 9 mdr. – 6 år	Callcenter-bedrageri, NemKonto-ændring

Formildende omstændigheder: I [S-0564-21](#) idømte Vestre Landsret 1 års fængsel for 24 tilfælde af databedrageri (over 400.000 kr.) med misbrug af samleverens NemID. Straffen blev udmålt som en kombinationsdom – 3 måneder ubetinget og 9 måneder betinget – under vægt på frivillig tilmelding, fuld tilståelse, behandling for ludomani og en ekstraordinært lang sagsbehandlingstid.

Skærpende omstændigheder: I [SS-2891/2022-KBH](#) blev tiltalte idømt 1 år og 9 måneders fængsel for 79 forhold af databedrageri for over 6 mio. kr. begået via ændring af forurettedes NemKonto og efterfølgende lånoptagelse. I [SS-10613/2022-ARH](#) – et callcenter-bedrageri rettet mod ældre, der blev lokket til at afgive NemID-oplysninger – udmåltes straffen til 5,5-6 års fængsel for et samlet beløb på ca. 15 mio. kr.

Højesterets praksis: I [Sag 219/2017](#) stadfæstede Højesteret en straf på 3 år og 6 måneders fængsel for en IT-chef, der begik 78 tilfælde af bedrageri og dokumentfalsk for ca. 740.000 kr. mod to arbejdsgivere, kombineret med tre hackerangreb. Sagen illustrerer den skærpende virkning af betroet stilling og tilbagefald.

Kvalificeres forholdet som af *særlig grov beskaffenhed* efter [straffeloven § 286, stk. 2](#), hæves strafmaksimum til fængsel i 8 år. Bestemmelsen finder navnlig anvendelse ved systematiske forhold over en længere periode med et samlet beløb i millionklassen.

LOV

[Straffeloven § 279a](#)
[Straffeloven § 286, stk. 2](#)

PRAKSIS

Højesteret · IT-chef idømt 3 år og 6 måneders fængsel for omfattende bedrageri, dokumentfalsk og groft datahærværk mod to arbejdsgivere 27.02.2018

Landsretten · Systematisk databedrageri gennem misbrug af samlevers NemID medførte delvist betinget fængselsstraf	13.09.2021
Landsretten · Fængsel i 2 år for omfattende bedrageri, databedrageri og dokumentfalsk for ca. 1,3 mio. kr.	15.08.2017
Byretten · Omfattende dom for databedrageri: Fire tiltalte idømt lange fængselsstraffe	15.12.2023
Byretten · Omfattende databedrageri med uretmæssig ændring af Nemkonti og efterfølgende låneoptagelser	12.05.2022

§ 4 "Muldyr"-problematikken: Hvidvask og medvirken ved kontooverdragelse

En særlig type MitID/NemID-misbrug involverer personer, der – frivilligt eller under pres – stiller deres bankkonto eller NemID-oplysninger til rådighed for ukendte tredjemænd, som bruger kontoen til at modtage og videresende bedrageriske midler. Disse "muldyr"-sager kvalificeres typisk som hvidvask efter [straffeloven § 290 a](#) og ikke som databedrageri.

I [S-0889-22](#) havde tiltalte bevidst overladt sine NemID-oplysninger til to personer mod et mindre beløb. Lån på 45.000 kr. blev optaget og indsat på kontoen, hvorefter 33.300 kr. blev overført videre. Vestre Landsret differentierede den juridiske kvalifikation:

Tiltalte har således gjort sig skyldig i hvidvask, jf. den nugældende bestemmelse i straffelovens § 290 a, for så vidt angår de 33.300 kr., som blev overført til konti tilhørende andre personer, og hæleri, jf. straffelovens § 290 vedrørende de 11.700 kr., som blev stående på tiltaltes konto.

Forsætsvurderingen er det centrale stridspunkt i muldyr-sager. I [99-1800/2023](#) fandt Retten i Herning, at tiltalte – der havde udleveret alle sine personlige oplysninger og NemID-koder til en ukendt Facebook-låneprofil – måtte have indset muligheden for misbrug og forholdt sig accepterende hertil:

Under de foreliggende omstændigheder, hvor tiltalte havde givet alle sine personlige oplysninger til sin konto i Bank1 til en ukendt person, som stod bag en låneprofil på Facebook [...] finder retten det bevist, at tiltalte må have indset muligheden for, at hans konto kunne blive og rent faktisk blev brugt til modtagelse og videreoverførsel af udbytte fra strafbare lovovertrædelser.

Samme tiltalte blev dog frifundet for de sideløbende bedrageriforhold, fordi identitetsmisbruget (tiltaltes pas var stjålet) skabte rimelig tvivl om hans personlige medvirken i bedrageriet som sådant. Sagen illustrerer den vigtige skelnen mellem *kontotilrådhedsstillelse* (hvidvask) og *selve bedrageriet* (databedrageri/bedrageri).

LOV	Straffeloven § 290a, stk. 1	Straffeloven § 290, stk. 1	
PRAKSIS	Landsretten · Dømt for medvirken til hvidvask og hæleri efter NemID-misbrug – Idømt psykiatrisk behandling		15.02.2023
	Byretten · Dom for hvidvask: Modtagelse og hævnning af 25.000 kr. fra bedrageri		01.05.2024
	Byretten · Dom for grov hvidvask som "muldyr" via bankkonto og frifindelse for bedrageri pga. identitetsmisbrug		06.09.2023

§ 5 Ofrets aftaleretlige stilling: Hæfter man for et NemID-signeret lån?

Når en tredjemand optager et lån i en persons navn ved at misbruge dennes NemID, opstår spørgsmålet, om det digitale lånedokument binder den forurettede aftaleretligt. Højesteret har i **U.2019.1192H** og **U.2019.1197H** fastslået, at afgørelsen af, om NemID-indehaveren bliver forpligtet, må træffes på grundlag af en *konkret vurdering af det samlede hændelsesforløb*.

I denne vurdering indgår bl.a.:

- Under hvilke omstændigheder tredjemand er kommet i besiddelse af NemID-oplysningerne
- Om indehaveren har haft kendskab til, at tredjemand er i besiddelse af oplysningerne
- Om indehaveren har gjort, hvad der var muligt for at forhindre misbrug, fx ved at spærre sit NemID hurtigst muligt

I **BS-445/2020-OLR** nægtede Østre Landsret at fremme en fogedsag om tvangsfuldbyrdelse af et NemID-lån på 62.000 kr. hos Basisbank. De kærrende var franarret deres NemID-oplysninger af en bedrager, der udgav sig for politimand. Landsretten fandt det betænkeligt at fremme sagen:

Landsretten finder under disse omstændigheder efter en samlet vurdering, at det er betænkeligt at fremme fogedsagen.

Sagen viser, at der ikke gælder en automatisk bundethed ved digital signatur – den forurettede kan bestride sin forpligtelse, hvis NemID-oplysningerne er franarret under svindelagtige omstændigheder, og vedkommende har reageret hurtigt.

LOV

Retsplejeloven § 478, stk. 1, 4

PRAKSIS

Landsretten · Kære af fogedrettens afgørelse om fremme af fogedsag - identitetstyveri og NemID

10.09.2020

§ 6 Betalingslovens hæftelsestrappe: Ofrets ansvar over for banken ved uautoriserede MitID-transaktioner

Betalingslovens § 100 fastlægger en gradueret ansvarsfordeling mellem kunden ("betaleren") og banken ("udbyderen") ved uautoriserede betalingstransaktioner. Bestemmelsen gennemfører artikel 74 i 2. betalingstjenestedirektiv og opretholder følgende trappestige:

- **Stk. 1:** Udgangspunktet er, at *udbyderen hæfter* for tab ved andres uberettigede anvendelse.
- **Stk. 3:** Betaleren hæfter med op til **375 kr.**, hvis den personlige sikkerhedsforanstaltning (fx MitID) har været anvendt – den "simple" selvrisko.
- **Stk. 4, nr. 3:** Betaleren hæfter med op til **8.000 kr.**, hvis udbyderen godtgør, at betaleren ved *groft uforsvarlig adfærd* har muliggjort den uberettigede anvendelse.
- **Stk. 5:** Betaleren hæfter *uden beløbsbegrænsning*, hvis udbyderen godtgør, at betaleren med forsæt har oplyst sikkerhedsforanstaltningen under omstændigheder, hvor betaleren indså eller burde have indset misbrugsrisikoen.

Forarbejderne til § 100 (L 157, 2016-17) præciserer, at i phishing-tilfælde – hvor betaleren *uforsvarende* har overladt sin sikkerhedsforanstaltning – finder stk. 5 *ikke* anvendelse, fordi betaleren ikke overdrog oplysningerne med forsæt til, at der skulle foretages uberettiget anvendelse:

I tilfælde, hvor betaler uforvarende har overladt den personlige sikkerhedsforanstaltning til andre, eksempelvis i forbindelse med phishing, hæfter betaler ikke efter forslaget til stk. 5, idet betaler ikke overdrog den personlige sikkerhedsforanstaltning med forsæt på at der skal foretages den uberettigede anvendelse.

Et centralt modstykke er [§ 100, stk. 7](#): Udbyderen hæfter *uanset* stk. 3-5, hvis udbyderen ikke har krævet stærk kundeautentifikation, medmindre kunden har handlet svigagtigt. Denne bestemmelse presser banker og kortudstedere til at anvende 3D Secure og MitID-godkendelse ved alle fjernbetalinger.

Hertil kommer [§ 100, stk. 8](#), der fritager kunden helt, hvis tabet eller den uberettigede tilegnelse af sikkerhedsforanstaltningen *ikke kunne opdages* forud for misbruget – fx hvor kortoplysninger kompromitteres via et databrud hos en internetforretning.

Der er ingen vedtagne, men endnu ikke konsoliderede ændringer til betalingslovens § 100 (seneste konsolidering: 20. maj 2026).

LOV

Betalingsloven § 82

Betalingsloven § 93

Betalingsloven § 100, stk. 1-8

§ 7 Groft uforsvarlig adfærd ved MitID-godkendelse: Det centrale stridspunkt i Finansielle Ankenævn

Størstedelen af de civilretlige MitID-misbrugssager afgøres af Finansielle Ankenævn og drejer sig om, hvorvidt kundens godkendelse af en MitID-handling – typisk under social engineering via DBA, Facebook Marketplace, Tise eller falske GLS/DAO-henvendelser – udgør "groft uforsvarlig adfærd" efter [betalingslovens § 100, stk. 4, nr. 3](#).

Ankenævnet træffer konsekvent afgørelse med **stemmeflertallet 3-2**, hvor:

Flertallet (3 medlemmer) finder groft uforsvarlig adfærd og en selvrisko på 8.000 kr., med følgende kerneargumenter:

- Kunden har godkendt (swipet) en MitID-anmodning med klar tekst om fx "Log på hos MitID.dk for at se eller ændre i din MitID profil" eller "Betal [beløb] til [modtager]"
- Der var ingen logisk sammenhæng mellem den påståede aktivitet (modtagelse af betaling for en vare) og den godkendte handling (profilændring/betaling)
- Kunden burde have læst teksten og reageret på uoverensstemmelsen

Mindretallet (2 medlemmer) finder alene simpel selvrisko på 375 kr. og argumenterer:

- Der er tale om professionel, organiseret svindel, som en almindelig forbruger ikke kan forventes at gennemskue
- Banken bærer systemrisikoen for betalingssystemets sikkerhed
- Social engineering-teknikker udnytter kognitive bias, der rammer også påpasselige forbrugere

Dette mønster ses tydeligt i en lang række afgørelser:

Sag	Svindelmetode	Beløb	Afgørelse
327/2023	DBA-salg, MitID-indrullering	14.000 kr.	8.000 kr. selvrisko (3-2)

627/2023	Falsk GLS-henvendelse, MitID-indrullering	7.415 kr.	Fuld hæftelse op til 8.000 kr. (3-2)
120/2024	DBA phishing, MitID	–	8.000 kr. selvrisko (3-2)
265/2025	MitID phishing	–	8.000 kr. selvrisko (3-2)
304/2024	Facebook Marketplace	–	Groft uforsvarlig (3-2)

I enkelte sager **afviser** ankenævnet at behandle klagen, fordi sagen forudsætter parts- og vidneforklaringer under ed. I [5/2023](#) var der direkte modstrid mellem kundens forklaring (at hun ikke udleverede koder) og bankens tekniske logs (der viste aktiv indrullering). Ankenævnet kunne ikke afklare konflikten uden mundtlig bevisførelse og afviste sagen.

For SMS-baserede phishing-sager (smishing), hvor offeret lokkes til at afgive MitID-oplysninger via et link i en SMS, henvises til den beslægtede praksisoversigt om [SMS-phishing \(smishing\)](#).

LOV	Betalingsloven § 100, stk. 3-4	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Klager hæfter for 7.006 DKK efter godkendelse af svindeltransaktion med MitID	22.01.2026
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod selvrisko på 8.000 kr. efter svindel-SMS og MitID-godkendelse af transaktion i indonesiske rupiah	10.10.2025
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om indsigelse mod korttransaktioner godkendt med MitID grundet behov for bevisførelse	27.05.2025
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for svindeltransaktion godkendt med MitID efter falsk henvendelse på Facebook Marketplace	19.12.2024
	Det finansielle ankenævn · Kundes hæftelse for misbrug efter udlevering af MitID-oplysninger til svindler ved falsk GLS-henvendelse	15.10.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved misbrug af betalingskort godkendt med MitID efter phishing-mail	25.09.2024
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af klage over hæftelse for 8.000 kr. ved MitID-misbrug grundet behov for bevisførelse	25.09.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret korttransaktion godkendt med MitID afvises grundet bevisusikkerhed	30.08.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriserede korttransaktioner efter misbrug af MitID	19.03.2024
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om misbrug af betalingskort godkendt med MitID grundet behov for bevisførelse	19.03.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for kortmisbrug efter svindel via Tise og indrullering af MitID på fremmed enhed	28.02.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved MitID-svindel i forbindelse med DBA-salg	06.02.2024
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om misbrug af MitID og betalingskort grundet behov for bevisførelse	06.02.2024

§ 8 Autoriserede overførsler under social engineering: Uden for betalingslovens dækning

Et vigtigt afgrænsningsspørgsmål er sondringen mellem *uautoriserede* og *autoriserede* betalingstransaktioner. Når kunden selv logger ind i sin netbank med sit eget MitID og foretager overførsler – typisk under telefonisk

manipulation ("vishing") af en bedrager, der udgiver sig for at være bankens medarbejder – er der tale om *autoriserede* transaktioner, som falder *uden for* [betalingslovens § 100](#).

I [100/2023](#) blev en kunde telefonisk overbevist om, at hendes konti var under hacking-angreb. Hun foretog selv fire overførsler for i alt 251.000 kr. via MitID-login og bekræftede hver overførsel ved at svare "JA" på en kontrol-SMS fra banken. Finansielle Ankenævn afviste klagen:

Da klageren selv har iværksat overførslerne ved at logge ind i netbanken med sit MitID [...] er der tale om autoriserede betalingstransaktioner.

Denne sontring har stor praktisk betydning: Ved uautoriserede transaktioner hæfter kunden som udgangspunkt kun for 375 kr. eller 8.000 kr., mens kunden ved autoriserede transaktioner under social engineering bærer hele tabet. I [72/2024](#) kombinerede svindleren vishing og kortmisbrug: De overførsler, kunden selv foretog, var autoriserede (fuldt tab), mens de kortbetalinger, svindleren foretog med de franarrede kortoplysninger, var uautoriserede (selvrisiko).

LOV	Betalingsloven § 82	Betalingsloven § 100
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Hæftelse for kontooverførsler og kortmisbrug efter vishing-opkald og spørgsmål om dobbelt selvrisiko 04.12.2024 Det finansielle ankenævn · Afvisning af erstatningskrav for autoriserede netbankoverførsler foretaget under social engineering-svindel 18.09.2023	

§ 9 Datatilsynets tilsyn med MitID/NemID-infrastrukturens sikkerhed

Datatilsynet har i flere sager udtalt alvorlig kritik af sikkerhedsbrister i MitID- og NemID-infrastrukturen, som har muliggjort eller forværret misbrug.

I [afgørelse 2022-432-0079](#) udtalte Datatilsynet **alvorlig kritik** af Digitaliseringsstyrelsen for en race condition i MitID-systemet. Fejlen betød, at en brugers identitet under visse omstændigheder kunne kompromitteres, uden at brugeren havde mulighed for at opdage det. Tilsynet lagde vægt på, at MitID udgør en central national infrastruktur, og at sikkerhedsniveauet derfor skal være proportionalt med risikoen.

I [afgørelse 2023-432-0017](#) rettede tilsynet alvorlig kritik mod Nets DanID for et NemID-nedbrud, der efterlod brugerne uden sikker digital identifikation. Tilsynet vurderede, at nedbruddet skyldtes utilstrækkelige tekniske og organisatoriske foranstaltninger.

I [afgørelse 2023-432-0025](#) kritiserede Datatilsynet Digitaliseringsstyrelsen for en utilstrækkelig JavaScript-risikovurdering i MitID, der potentielt kunne udnyttes til at omgå sikkerhedsforanstaltninger.

Disse afgørelser understreger, at ansvaret for MitID/NemID-sikkerheden ikke alene hviler på brugerne. Systemfejl og infrastrukturens svigt kan udgøre en selvstændig årsag til misbrug, og Datatilsynets kritik kan have afledt betydning for bedømmelsen af brugerens hæftelse efter [betalingslovens § 100, stk. 6, nr. 3](#) – udbyderen hæfter, hvis denne ikke har truffet egnede foranstaltninger til at beskytte betalingsinstrumentet.

LOV	Betalingsloven § 100, stk. 6
PRAKSIS	Datatilsynet · Alvorlig kritik af Nets DanID for utilstrækkelig behandlingssikkerhed ved omfattende NemID-nedbrud 02.05.2024

Datatilsynet · Digitaliseringsstyrelsen får kritik for utilstrækkelig risikovurdering af borgeres rettigheder

09.11.2023

Datatilsynet · Alvorlig kritik af Digitaliseringsstyrelsen for brister i MitID-sikkerheden

23.06.2023

§ 10 Sammenfatning og hovedtendenser

Praksis vedrørende MitID/NemID-misbrug og digital identitetstyveri tegner følgende hovedtendenser:

Strafferetligt:

- Uberettiget lånoptagelse via andres digitale identitet kvalificeres som databedrageri (§ 279 a) – typisk i konkurrence med dokumentfalsk (§ 171) og eventuelt identitetsmisbrug (§ 264 e)
- Strafmålingen er primært styret af det samlede bedragne beløb og antallet af forhold; systematisk NemID-misbrug for mere end 400.000 kr. medfører ubetinget fængsel
- "Muldyr", der stiller konto eller NemID til rådighed, dømmes for hvidvask (§ 290 a); forsætsvurderingen baseres på acceptforsæt – det er tilstrækkeligt, at kontohaveren indså muligheden for misbrug og forholdt sig accepterende
- Identitetsmisbrug (§ 264 e) straffes i sammenstød med bedrageri og giver et selvstændigt grundlag, der ikke forudsætter berigelsesformål

Civilretligt (betalingsloven):

- Finansielle Ankenævn fastholder konsekvent (med 3-2 flertal), at MitID-godkendelse trods klar advarseltekst udgør groft uforsvarlig adfærd → selvrisiko 8.000 kr.
- Mindretallet argumenterer for, at professionel svindel ikke bør belaste forbrugeren → selvrisiko 375 kr.
- Overførsler foretaget af kunden selv under social engineering (vishing) er autoriserede og falder *uden for* § 100 – kunden bærer det fulde tab
- Aftaleretligt kan den forurettede bestride sin bundethed af et NemID-signeret lånedokument, hvis NemID-oplysningerne er franarret under svindelforhold – vurderingen beror på en helhedsbedømmelse efter Højesterets praksis

Systemisk:

- Datatilsynet har udtalt alvorlig kritik af tekniske sikkerhedsbrister i MitID/NemID-infrastrukturen, hvilket understreger, at ansvaret for digital identitetssikkerhed ikke alene påhviler den enkelte bruger
- Betalingslovens § 100, stk. 7, lægger et betydeligt pres på udbydere for at anvende stærk kundeautentifikation – undladelse heraf medfører, at udbyderen selv hæfter

Retsstillingen er kendetegnet ved en spænding mellem hensynet til at beskytte forbrugere mod professionel digital svindel og hensynet til at opretholde tilliden til digital signatur som legitimationsgrundlag. Den vedvarende 3-2 splittelse i Finansielle Ankenævn signalerer, at grænsen for "groft uforsvarlig adfærd" ved social engineering fortsat er retspolitisk omstridt.

LOV

Betalingsloven § 100, stk. 4

Straffeloven § 279a

REFERENCE **Lovgrundlag**

6 paragraffer

Betalingsloven § 100	stk. 3-5	Straffeloven § 171	
Straffeloven § 264e	stk. 1	Straffeloven § 279	
Straffeloven § 279a		Straffeloven § 286	stk. 2

MATERIALE **Citerede afgørelser**

34 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

1

27.02.2018	IT-chef idømt 3 år og 6 måneders fængsel for omfattende bedrageri, dokumentfalsk og groft datahærværk mod to arbejdsgivere	Sag 219/2017
------------	--	--------------

LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS

8

04.12.2024	Bedrageri og Identitetsmisbrug: Ubetinget fængsel for salg af ikke-eksisterende varer på Facebook Marketplace	S-1647-24
15.02.2023	Dømt for medvirken til hvidvask og hæleri efter NemID-misbrug – Idømt psykiatrisk behandling	S-0889-22
31.01.2023	Bedrageri og medvirken til databedrageri: Frifindelse i Landsretten for lån optaget i andres navn	S-0930-22
13.09.2021	Systematisk databedrageri gennem misbrug af samlevers NemID medførte delvist betinget fængselsstraf	S-0564-21
10.09.2020	Kære af fogedrettens afgørelse om fremme af fogedsag - identitetstyveri og NemID	1251-1509
17.08.2018	Dokumentfalsk og forsøg på bedrageri med falske lønsedler til låneansøgning – Stadfæstelse af 9 måneders fængsel	AM2018.08.170
30.04.2018	Domfældelse for forsøg på bedrageri og dokumentfalsk i forbindelse med digital låneansøgning	AM2018.04.3002
15.08.2017	Fængsel i 2 år for omfattende bedrageri, databedrageri og dokumentfalsk for ca. 1,3 mio. kr.	S-2360-16

BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS

5

01.05.2024	Dom for hvidvask: Modtagelse og hævnning af 25.000 kr. fra bedrageri	3-8847/2023
15.12.2023	Omfattende dom for databedrageri: Fire tiltalte idømt lange fængselsstraffe	6497-7797
06.09.2023	Dom for grov hvidvask som "muldyr" via bankkonto og frifindelse for bedrageri pga. identitetsmisbrug	99-1800/2023
12.05.2022	Omfattende databedrageri med uretmæssig ændring af Nemkonti og efterfølgende låneoptagelser	1525-1841
18.10.2016	Dom for 28 forhold af bedrageri og omfattende databedrageri ved brug af stjålne kreditkortoplysninger	10-4468/2016

DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGEINSTANS			17
22.01.2026	Klager hæfter for 7.006 DKK efter godkendelse af svindeltransaktion med MitID		491/2025
10.10.2025	Indsigelse mod selvrisko på 8.000 kr. efter svindel-SMS og MitID-godkendelse af transaktion i indonesiske rupiah		265/2025
27.05.2025	Afvisning af sag om indsigelse mod korttransaktioner godkendt med MitID grundet behov for bevisførelse		14/2025
19.12.2024	Indsigelse mod hæftelse for svindeltransaktion godkendt med MitID efter falsk henvendelse på Facebook Marketplace		304/2024
04.12.2024	Hæftelse for kontooverførsler og kortmisbrug efter vishing-opkald og spørgsmål om dobbelt selvrisko		72/2024
15.10.2024	Kundes hæftelse for misbrug efter udlevering af MitID-oplysninger til svindler ved falsk GLS-henvendelse		627/2023
25.09.2024	Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved misbrug af betalingskort godkendt med MitID efter phishing-mail		120/2024
25.09.2024	Afvisning af klage over hæftelse for 8.000 kr. ved MitID-misbrug grundet behov for bevisførelse		529/2023
30.08.2024	Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriseret korttransaktion godkendt med MitID afvises grundet bevisusikkerhed		14/2024
19.03.2024	Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved uautoriserede korttransaktioner efter misbrug af MitID		447/2023
19.03.2024	Afvisning af sag om misbrug af betalingskort godkendt med MitID grundet behov for bevisførelse		495/2023
28.02.2024	Indsigelse mod hæftelse for kortmisbrug efter svindel via Tise og indrullering af MitID på fremmed enhed		5/2023
06.02.2024	Indsigelse mod hæftelse for 8.000 kr. ved MitID-svindel i forbindelse med DBA-salg		327/2023
06.02.2024	Afvisning af sag om misbrug af MitID og betalingskort grundet behov for bevisførelse		364/2023
18.09.2023	Afvisning af erstatningskrav for autoriserede netbankoverførsler foretaget under social engineering-svindel		100/2023
30.03.2023	Indsigelse mod 3D Secure-betaling godkendt via NemID afvist af Ankenævnet grundet behov for bevisførelse		360/2022
24.05.2022	Spørgsmål om 13-måneders frist for indsigelse mod uautoriserede transaktioner fra 2016 i Nordea Bank		346/2021
DATATILSYNET · NÆVN / KLAGEINSTANS			3
02.05.2024	Alvorlig kritik af Nets DanID for utilstrækkelig behandlingssikkerhed ved omfattende NemID-nedbrud		2023-432-0017
09.11.2023	Digitaliseringsstyrelsen får kritik for utilstrækkelig risikovurdering af borgeres rettigheder		2023-432-0025

23.06.2023 Alvorlig kritik af Digitaliseringsstyrelsen for brister i MitID-sikkerheden

2022-432-0079

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om strafudmåling – Bind III

nr. 1581 · 2023 · Justitsministeriet